

Курило О. І.,
старший викладач кафедри
забезпечення державної безпеки,
Київський інститут Національної
гвардії України
(м. Київ, Україна)

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЮ ГВАРДІЄЮ УКРАЇНИ

Національну гвардію України було засновано згідно із Законом України «Про Національну гвардію України», ухваленим 4 листопада 1991 року. У 90-х роках вона діяла як незалежна силова структура, але 11 січня 2000 року її було ліквідовано відповідно до Закону України «Про розформування Національної гвардії України». Однак російська агресія у 2014 році змусила Верховну Раду України поновити роботу Національної гвардії України, визначивши її як військове формування, що виконує правоохоронні функції.

Створення Національної гвардії України було зумовлено тодішньою загрозою публічній безпеці та порядку держави. Однак сьогодні це питання залишається актуальним і продовжує посідати провідне місце серед сучасних проблем, пов'язаних з адміністративно-правовою діяльністю. Вітчизняні науковці та дослідники активно вивчають і розробляють інноваційні підходи, спрямовані на підвищення ефективності заходів із забезпечення публічної безпеки та правопорядку в Україні. Їхні зусилля зосереджені на вдосконаленні правових механізмів, упровадженні сучасних технологій і розвитку нових стратегій для реагування на виклики. Одним із таких аспектів є правоохоронна діяльність Національної гвардії України в умовах воєнного стану, адже вона є доволі молодим військовим формуванням, яке активно розвивається останніми роками.

Національна гвардія була створена ще на початку незалежності України, однак почала свій розвиток лише після 2014 року. Її функціонування зумовлено загрозою публічній безпеці й порядку держави, зокрема з боку російської федерації. Національна гвардія України є військовим формуванням, яке виконує правоохоронні функції та демонструє свій потенціал в умовах воєнного стану. У зв'язку зі специфічністю структури згаданого формування досліджено поняття «правоохоронна функція» та «правоохоронна діяльність».

Правоохоронна діяльність під час воєнного стану полягає у здійсненні дій спеціально уповноваженими органами, які спрямовані на захист прав, свобод та інтересів громадян, інтересів держави та відповідають зазначеній у законі формі, враховуючи дію воєнного стану.

Зазначено, що Національна гвардія України має низку особливостей, серед яких адаптивність, здійснення превентивної діяльності та нерозривний зв'язок зі сферою зв'язку та комунікацій. Правоохоронна діяльність Національної гвардії України є багатовекторною, що підкреслює унікальну роль цього військового

формування, як гібридної структури, яка ефективно поєднує військові та правоохоронні функції в умовах комплексних загроз національній безпеці України. Національна гвардія України - як суб'єкт правоохоронної діяльності постійно вдосконалюється. По-перше, інтегрування успішного закордонного досвіду у вітчизняну структуру організації Національної гвардії України, адже у багатьох розвинених країнах існують військові формування, які реалізують схожі функції, проте мають більший досвід та інший набір повноважень. По-друге, розвиток інформаційного простору та прозорості, оскільки саме завдяки цьому можливо збудувати довірчі відносини між Національною гвардією України та населенням.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про Національну гвардію України» та з метою визначення порядку організації та несення служби з охорони громадського порядку, а також участі в забезпеченні громадської безпеки та охорони громадського порядку під час проведення зборів, мітингів, походів, демонстрацій та інших масових заходів, що створюють небезпеку для життя та здоров'я громадян, військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України 24.12.2019 було видано наказ МВС № 1089 «Про затвердження Інструкції про організацію та несення служби з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України». Згідно цього наказу військовослужбовці ВЧОГП службу з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки виконують у складі самостійних та/або спільних з поліцією нарядів, а ВЧОП - тільки в складі спільних з поліцією нарядів. Виконання завдань самостійно з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки передбачає реагування військовослужбовцями НГУ на скоєння громадянами адміністративних правопорушень громадянами з проведенням адміністративного затримання і складанням протоколу.

Згідно Кодексу України про адміністративні правопорушення, відповідно до глави 19. Протокол про адміністративне затримання в статті 255. «Особи, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення» в переліку відсутні військовослужбовці НГУ. Відповідно до Статті 261. «Адміністративне затримання» - при адміністративному затриманні складається протокол, в якому зазначаються: дата і місце його складення; посада, прізвище, ім'я та по батькові особи, яка склала протокол; відомості про особу затриманого; час і мотиви затримання та підписується посадовою особою, яка його склала, і затриманим.

Також звернемося до. КУАП Стаття 262 Органи (посадові особи), правомочні здійснювати адміністративне затримання в якій вказано, що адміністративне затримання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, може провадитися лише органами (посадовими особами), уповноваженими на те законами України. Перелік органів, які провадять адміністративне затримання: 1) органами внутрішніх справ (Національною поліцією); 2) органами прикордонної служби; 3) старшою у місці розташування

охоронюваного об'єкта посадовою особою воєнізованої охорони; 4) посадовими особами Військової служби правопорядку у Збройних Силах України; 5) органами Служби безпеки України; 6) посадовими особами органів і установ виконання покарань та слідчих ізоляторів; 7) посадовими особами, уповноваженими на те центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб. В вище перерахованому переліку відсутні військовослужбовці НГУ.

Проблемним питанням виконання завдань з охорони громадської безпеки і порядку військовими частинами НГУ самостійно є відсутність законних підстав щодо проведення затримання громадян, які скоїли адміністративне правопорушення з подальшим складанням протоколу.

Є потреба у внесенні змін до законодавчих актів, що дозволить Національній гвардії здійснювати правоохоронну діяльність в сфері забезпечення національної безпеки України в повному об'ємі нарівні з іншими правоохоронними органами.

Список використаних джерел:

1. Про Національну гвардію України: Закон України. *Офіційний вебпортал парламенту України.*
2. Про Національну безпеку України: Закон України. *Відомості Верховної Ради (ВВР). 2018, № 31, ст.241)*
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення. *Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР). 1984. додаток до № 51, ст.1122.*